

سه شنبه 25 خرداد 1395 - 8 رمضان 1437 - 14 ژوئن 2016

اعدام «میرزا علی محمد شیرازی» بنیانگذار فرقه‌ی بابیه ...

25 خرداد
در گذر تاریخ

* اعدام «میرزا علی محمد شیرازی» بنیانگذار فرقه‌ی بابیه (1266 ق)
اشاره:

پس از درگذشت حاج سیدکاظم رشتی جانشین شیخ احمد احسائی که فرقه‌ی شیخیه را پایه‌ریزی کرده بود، بین دو تن از شاگردان او بر سر ریاست این فرقه رقابت در گرفت.

در 1259 ق سیدعلی محمد شیرازی که شاگرد معروف سیدکاظم بود، پس از سفر به مکه به بندر بوشهر رفت و در آن جا خود را به جای «رکن باب» یعنی نائب امام زمان خواند و پیروانش به بابیه معروف شدند. چیزی نگذشت که سیدعلی محمد از

مقام بابیت بالاتر رفت و ادعا کرد که او نقطه‌ی اعلی یا نقطه‌ی بیان است و سپس مدعی شد که خود، قائم آل محمد (ص) می‌باشد و کتاب البیان را نگاشت. از این پس او دعوت خود را آشکار کرد و طرفداران فراوانی یافت که چندین بار با قشون دولتی جنگیدند و حتی پیروزهائی به دست آوردند. سرانجام سیدعلی محمد محبوس گردید و پس از درگیری‌های فراوان، علمای تبریز حکم به اعدام وی دادند. بالاخره در شعبان 1266 ق میرزاعلی محمد شیرازی را به تبریز برده و به دستور امیرکبیر تیرباران کردند.

* تشکیل «مجلس عالی»
در تهران و عزل محمد علی شاه از سلطنت (1288 ش)
اشاره:

پس از فتح تهران به دست مجاهدان و پناهنده شدن محمد علی شاه قاجار به سفارت روسیه، در روز بیست و پنجم خردادماه 1288 ش برابر با بیست و هفتم جمادی‌الثانی 1327 ق، همه گروه‌های مردم تهران برای دیدار و عرض تبریک به سرداران فاتح تهران، به جانب آنان شتافتند. سپس اجتماعی باشکوه با حضور پانصد تن از نمایندگان مجلس، مجاهدان و شخصیت‌های برجسته تشکیل شد که نام «مجلس عالی» گرفت و در همان جا تصمیمات مهمی اتخاذ شد. براین اساس، محمد علی شاه از سلطنت خلع و فرزند خردسالش به نام احمد شاه در دوازده سالگی به سلطنت انتخاب شد. همچنین مقرر گردید تا هنگام بلوغ وی، علیرضا خان عضدالملک به عنوان نیابت سلطنت، وظائف او را به عهده گیرد. در این جلسه، چون هیئت وزیران تشکیل نشده بود، هیئتی به جای آن مأمور رسیدگی به امور کشور گردید.

* سردار محتشم بختیاری وزیر جنگ با حفظ سمت بجای بیرم خان ریاست نظمیه را عهده دار شد (1291 ش)

* رحلت عالم مجاهد و فقیه جلیل آیت الله «سیدمصطفی مجتهد کاشانی» (1298 ش)
اشاره:

آیت الله سیدمصطفی بن سیدحسین مجتهد کاشانی نجفی در حدود سال 1230 ش (1267 ق) در کاشان به دنیا آمد. وی پس از گذراندن مقدمات ابتدائی، در حوزه درس پدرش قرار گرفت و فقه و اصول و معقول و منقول و ریاضیات را فرا گرفت. سیدمصطفی کاشانی سپس راهی اصفهان شد و از محضر عالم بزرگ، شیخ محمدتقی رازی تهرانی اصفهانی معروف به صاحب حاشیه معالم بهره گرفت تا به درجه رفیع اجتهاد رسید. وی در بیست و پنج سالگی در حالی که جامع علوم و ماهر در فقه، اصول، تفسیر و حکمت و ریاضی بود راهی تهران گردید و پس از فوت پدر عالمش، چندین سال ریاست علمی و مرجعیت مذهبی مردم را برعهده گرفت. آیت‌الله سید مصطفی کاشانی در سال 1274 ش، پس از سفر حج، ساکن نجف اشرف شد و با ایجاد حوزه درسی خویش، در شمار علمای بزرگ آن سامان قرار گرفت.

این عالم مجاهد در جریان اشغال عراق توسط انگلستان در بحبوحه جنگ جهانی اول، به همراه علمای بزرگ دیگر، قیام مردمی ضد استعمار انگلیس را اداره و رهبری کرد و در این راه، جانفشانی‌های فراوانی از خود نشان داد. این عالم سترگ از آن پس ساکن کاظمین گردید و تا پایان عمر در آن شهر مسکن گزید. آیت‌الله سید مصطفی کاشانی سرانجام پس از عمری سرشار از خدمت علمی و مجاهده، در

25 خرداد 1298 ش برابر با اواسط رمضان 1337 ق در 68 سالگی در کاظمین بدرود حیات گفت و در همان جا به خاک سپرده شد. لازم به ذکر است که عالم مجاهد و فقیه بزرگ آیت الله سید ابوالقاسم کاشانی، رهبر مذهبی نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران و مبارز دوران ستم‌شاهی، فرزند ایشان می‌باشد.

* تصرف قزاق‌خانه رشت توسط انقلابیون جنگل (1299 ش)

اشاره:

چند روز پس از اعلان جمهوری در گیلان، انقلابیون جنگل از نیروهای قزاق رشت خواستند یا به نیروهای انگلیسی مستقر در ایران حمله کنند یا با تحویل سلاح خود، به شهرهای خویش بازگردند. اما نیروهای قزاق چون خود را تحت فرمان حکومت مرکزی می‌دانستند این امر را منوط به اجازه مرکز کردند. بنابراین چون مذاکرات انقلابیون و قزاقان به بن بست رسید، جنگلی‌ها تصمیم به تسخیر قزاق‌خانه رشت گرفتند.

از این رو از بامداد بیست و پنجم خرداد 1299 ش، نبرد سختی بین دو طرف درگرفت و تلفات زیادی وارد آمد. در نهایت پس از به توپ بستن قزاق‌خانه توسط جنگلی‌ها، نیروهای قزاق تسلیم شدند.

ولی به دستور میرزا کوچک خان جنگلی، اسیران، آزاد شد و به شهرهای خود بازگشتند.

فتح قزاق‌خانه، هر چند موقعیت جنگلی‌ها را در این منطقه افزایش داد ولی دولت مرکزی از این مسئله به راحتی نگذشت و تا سرکوبی کامل نهضت جنگل پیش رفت تا این که به شهادت

میرزا کوچک خان جنگلی و پایان

قیام جنگل انجامید.

* ایستگاه تلویزیون آمریکا

در مبارک آباد تهران آتش گرفت (1354 ش)

* محمد انور سادات رئیس جمهوری مصر برای یک دیدار

شش روزه وارد تهران شد (1355 ش)

* برگزاری اجلاس بین

المجالس اسلامی در تهران

(1378 ش)

اشاره:

اولین اجلاس بین المجالس کشورهای اسلامی، به منظور تأسیس اتحادیه مجالس کشورهای اسلامی با پیام مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای و سخنان حجت الاسلام سید محمد خاتمی،

رئیس جمهور، در محل سالن اجلاس سران کنفرانس اسلامی در تهران آغاز به کار کرد.

در این اجلاس سه روزه، رؤسا و هیئت‌های پارلمانی بلندپایه حدود پنجاه کشور اسلامی به منظور تأسیس سازمان مجالس کشورهای اسلامی گرد هم آمدند که از این میان، رؤسای مجالس 28 کشور به همراه نایب رئیس‌ان و رؤسای کمیته‌های خارجی، حضور داشتند. در این اجلاس، ایران به ریاست سازمان مجالس کشورهای اسلامی انتخاب شد و یکی از مهم‌ترین کارهای این سازمان، ارتباط مجالس کشورهای مسلمان با یکدیگر عنوان گردید.

در این اجلاس، اساسنامه اتحادیه تصویب شد و

جمهوری اسلامی ایران به مدت 2 سال به ریاست آن دست یافت.

این کنفرانس هر دو سال یکبار در یکی از کشورهای عضو تشکیل جلسه خواهد داد. شورای کنفرانس، کمیته اجرائی و دبیرخانه، سه نهاد این اتحادیه می‌باشد که دبیرخانه آن در تهران واقع است.

* گشایش موزه تماشاگاه زمان در تهران (سال ۱۳۷۸)

اشاره:

موزه تماشاگاه زمان در مکانی زیبا و قدیمی ارائه دهنده ی زینده ترین ساعتهای فرانسوی، آلمانی، سوئیسی، انگلیسی و روسی دو قرن اخیر است که در

سال ۱۳۷۸ تأسیس شده است. این موزه با داشتن حدود ۲۰۰ ساعت قدیمی در ساختمانی دو طبقه به بررسی مباحث: زمان در اساطیر، ساعتهای آفتابی، شنی، سوختنی، آبی، آبی مکانیکی، ساعتهای مکانیکی و گاه شماری‌ها و تقویمها می پردازد.

ساعتهای این موزه بیشتر در قرن ۱۹ و به حالت‌های کوکی (هفته کوک، ماه کوک، سال کوک)، کوکی با کلید، اتوماتیک و فنی و به صورتهای فقط ساعت، نیم زن (سر نیم ساعت زنگ می زند)، ربع زن، زنگ زن، دارای تقویم و منازل ماه (حرکت ماه را در

تمامی روزهای ماه نشان میدهد)، و شماطه دار ساخته شده است. در طبقه همکف ساعتهای دیوارکوب، طاقچه ای و ایستاده، تعداد اندکی ساعتهای سفری و یک ساعت ساچمه ای است که بیشتر از مارکهای کرنر، ویکتوریا لارد، ال مارشان، بالتازار، مورسترک، هتزینگر، پل بور، تیسوت، نیفانی، دنیرو و کاندو و از جنس برنز ساخته شده اند.

در طبقه بالا ساعتهای جیبی (آویزی، یک در، سفری، دودر و سه در) مچی، دستبندی، ساعت در فندک و ساعت انگشتری است که همگی از جنس طلا هستند. در میان این ساعت ها که بیشتر از مارک های یونیور سال، زنیت، مووادو، پتک فلیپ، واشرون و کنستانتین، کارتیه، امگا، مک کیب، شوپارد، تیسوت، لانژین، پیازه، ریکا، بوم و مرسیه، کروم، هری وینستون و بولگاری است ساعت هائی دیده میشود که در نوع خود بسیار کم نظیر است.

ساعت های سفری که برخی متعلق به شخصیت های سیاسی دوره قاجار و پهلوی و برخی متعلق به شخصیت های سیاسی کشورهای دیگر است در اتاقی گاهشماری ها، تقویمهای کهنی همچون تقویم دائمی معروف به اصطراب ۱۰۰ ساله (۱۴۰۰-۱۳۰۱) چاپ بغداد تقویم ۹۵ ساله هجری قمری (۱۳۳۶-۱۳۶۸) چاپ بغداد، تقویم تجاری سال ۱۳۱۳، تقویم رفومی سال ۱۲۴۵ شمسی، گاهنامه ۱۳۱۱ (اهداء شده از طرف سید جلال الدین تهران به ملک الشعرا) و سکه هائی که معرف گاهشماری های مختلف است، قرار دارد. دینار در زمان رضا پهلوی که معرف گاهشماری هجری شمسی بوده و دو سکه ی درهم در زمان های یزدگرد ساسانی و عبدالملک بن مروان اموری که یکی معرف گاهشماری یزدگردی (پارسی قدیم) و دیگری معرف گاهشماری هجری قمری است همچنین نام برخی دانشمندان ساعت سازی ایران همچون ابوریحان بیرونی، اکبردانا سرشت، سید حسن تقی زاده، احمد بیرشک، ذیح الله بهروز و محمد محیط طباطبائی همراه با عکسهائی قاب شده از آنها بر دیوار همان اتاق قرار دارد.

اتاق پایانی این موزه مربوط به سنگهائی از دوره های مختلف زمین شناسی است که تغییرات زمان را به صورت میلیون سالی نشان میدهد. نمونه سنگهائی که از دوره های کامبرین، اردوئیسین، دونین، کربنیفر، پرمین، تریاس، ژوراسیک، کرتاسه، پالئوژن و نئوژن به جا مانده است.

* 8 رمضان
در گذر تاریخ

* آغاز حرکت پیامبر
اسلام (ص) به سوی
منطقه‌ی بدر (2 ق)

* مرگ "سلطان طغرل
سلجوقی" بنیانگذار سلسله ی سلجوقیان در ری (455 ق)
اشاره:

طغرل، سلطان قدرتمند سلجوقیان با براندازی حکومت غزنویان، ایران را در استیلای خویش قرار داد. او با هجوم به عراق و تصرف بغداد، حکومت شیعی مذهب "آل بویه" را برانداخت و به حمایت خلیفه‌ی عباسی پرداخت.

طغرل تمام حرکت‌هایی را که از سوی مخالفان خلافت در سراسر حکومت اسلامی برخاسته بود، دفع نمود. وی در اواخر عمر، بغداد را که به تصرف خلیفه‌ی فاطمی درآمده بود، آزاد ساخت و القائم بامرالله، خلیفه‌ی عباسی را به قدرت باز گرداند. چون زن طغرل در 452 ق درگذشته بود، طغرل دختر خلیفه رابه زنی خواست. هرچند خلیفه از این امر امتناع کرد ولی سرانجام به این ازدواج رضایت داد و قرار شد دختر خلیفه‌ی عباسی در ذیقعه‌ی سال 455 به عقد طغرل درآید. ولی این عقد به عروسی منجر نشد و داماد پیر در هفتاد سالگی درگذشت.

طغرل در اواخر عمر از بغداد راهی ری بود و در بین راه به بیماری رُعاف (خون دماغ) مبتلا گشت و در هشتم رمضان 455 ق در نزدیکی ری درگذشت.

جسد وی را به ری برده و در مقبره‌ای که امروز به برج طغرل معروف است به خاک سپردند.

* درگذشت "کاتبی" حکیم و منجم برجسته ی ایرانی
(675 ق)
اشاره:

نجم الدین علی دبیران، معروف به کاتبی از حکیمان و منجمان برجسته‌ی ایرانی است.

از نخستین سال‌های زندگی او اطلاع چندانی در دست نیست، اما از احوال او معلوم است که خواجه نصیر الدین طوسی از کاتبی درخواست کرد که او را در کار رصدخانه‌ی مراغه که از رصدخانه‌های مشهور آن زمان بود، یاری کند و این دانشمند مسلمان، مدت‌ها در آن رصدخانه به فعالیت علمی پرداخت.

از کاتبی آثار متعددی در علم حکمت و منطق برجای مانده است که از آن جمله می‌توان به جامع‌الدقایق و حکمة العین اشاره کرد.